

Кириченко С.О.
старший викладач, НТУУ «КПІ»
Гавриш Ю.
студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЧЕРЕЗ ІННОВАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Досліджується вплив інноваційної діяльності на підвищення конкурентоспроможності підприємств. Визначено основні причини низького сприйняття інноваційних процесів, виокремлено показники оцінки ефективності інноваційної діяльності

Ключові слова: інновація, інноваційна активність, інноваційна діяльність, інноваційний проект, інвестиції, інвестиційна діяльність, конкурентоспроможність, новації, підприємство, ефективність, лізинг, форфейтинг і франчайзинг.

Вступ. Сьогоднішні умови господарювання вимагають від українських підприємств адекватних механізмів реагування на динамічні зміни зовнішнього середовища, постійно зростаючі вимоги споживачів та велику конкуренцію на ринках.

Тому обов'язковими умовами існування підприємств в конкурентних умовах є виробництво високо конкурентоспроможної продукції. Конкурентоспроможну нішу неминуче буде втрачено тими підприємствами та організаціями, яким не вдалося оцінити важливість безупинної і багатоаспектної реалізації інновацій. Саме інноваційні нововведення можуть забезпечити підприємству достатні конкурентні переваги, створити умови для зміцнення його ринкових позицій та стабільного розвитку.

Постановка завдання. Проблематика, яка полягає в підвищенні конкурентоспроможності підприємств за рахунок проведення інноваційної діяльності, була об'єктом досліджень у роботах зарубіжних та вітчизняних учених, а саме: Ільєнкової С. Д, Крупки М. І, Лебедевої Н. Н, Пеліхова Є. Ф, Б. Санто, Б. Твіста, Й. Шумпетера, М.Портера, Фатхутдінова Р.А, Доценка Ю.П, Іванова Ю.Б, Федулової Л.І, Павлової В.А, Пересади А.А.та інших, але вона потребує подальшого дослідження. При цьому не приділяється достатньої уваги поясненню взаємозв'язку конкурентоспроможності та інноваційної діяльності підприємства.

Метою дослідження є обґрунтування ролі інноваційної діяльності як фактора підвищення конкурентоспроможності підприємств та виділення основних бар'єрів, які стримують інноваційний розвиток вітчизняних суб'єктів господарювання, на основі літературного узагальнення.

Проблема пов'язана з відсутністю комплексних досліджень, концептуальних підходів та методологічних розробок до виявлення інноваційних можливостей та оцінки їх ефективності. Виходячи з цих причин

дослідження інноваційних можливостей компанії з метою формування конкурентних переваг є актуальною задачею.

Результати дослідження. Під конкурентоспроможністю розуміється «здатність підприємства виробляти товари або послуги, які можуть конкурувати на світовому ринку». У свою чергу під інновацією розуміється «впровадження нової або суттєво поліпшеної ідеї, товару, послуги, процесу або практики, яка призначена для отримання поліпшеного результату» [1].

Конкурентоспроможність будь-яких об'єктів можна підвищити тільки шляхом інновації власних або придбаних новинок в галузі підвищення якостілюбих процесів як на макро- так і на макрорівні.

Так як конкурентоспроможність синтезує та інтегрує безліч різних факторів, то ефективну інноваційну діяльність можливо здійснити тільки із застосуванням інструментів конкурентоспроможної економіки [2].

Основними причинами низького сприйняття інноваційних процесів можна назвати:

- низький технічний рівень виробничих фондів підприємства;
- нестача інженерно-технічних та робочих кадрів високої кваліфікації, здатних сприймати та використовувати нововведення;
- протидія з боку працівників підприємства до нововведень;
- небажання керівників приймати рішення, пов'язані з додатковим ризиком та відповідальністю;
- нестача інвестицій в розвиток інноваційної інфраструктури.

Підприємства які впроваджують інновації постійно знаходяться в зоні підвищеного ризику. Зростання прибутку, зменшення витрат, розширення ринків збуту стимулюють підприємства впроваджувати конкурентоспроможні інновації.

Важливою ознакою інновації в умовах ринкового господарювання є новизна споживчих властивостей [3].

Різновиди основних видів інноваційної діяльності:

- підготовка та організація виробництва яке охоплює придбання виробничого обладнання, зміни в них для створення нового технологічного процесу;
- маркетинг нових продуктів, що передбачає види діяльності, пов'язані з випуском нової продукції на ринок;
- придбання неоречевленої технології у вигляді патентів, ліцензій, розкриття ноу-хау, торгових марок, конструкцій тощо [3].

Спонукальні мотиви до інновацій поділяються на внутрішні та зовнішні. Внутрішній стимул інноваційної активності - це необхідність заміни застарілого обладнання з метою підвищення конкурентоспроможності продукції на ринку. Зовнішні, в першу чергу, обумовлені економічною політикою держави.

Найбільш типовими причинами інновацій які дають конкурентні переваги підприємству є:

- нові технології;

- нові чи змінені запити покупці;
- поява нового сегмента галузі;
- зміна вартості;
- зміна державного регулювання.

Сьогодні, у відповідності з рекомендаціями ЮНІДО (Організації Об'єднаних Націй з промислового розвитку) застосовуються такі показники оцінки ефективності інноваційної діяльності:

1. Чистий дисконтований дохід.
2. Внутрішня норма прибутку, або коефіцієнт дисконтування.
3. Норма прибутку: $R = \frac{NP+P}{I} \times 100\%$, де NP- чистий прибуток, P- відсотки на залучений капітал, I- загальні інвестиційні витрати.
4. Норма прибутку на акціонерний капітал $R = \frac{NP}{Q} \times 100\%$, де NP- чистий прибуток, Q- акціонерний капітал.
5. Коефіцієнт фінансової автономності проекту ($K_{фа}$), що розраховують за формулою $K_{фа} = \frac{C_с}{Z}$, де $C_с$ - власні засоби, Z- залучені засоби.
6. Коефіцієнт поточної ліквідності ($K_{л}$) $K_{л} = \frac{O_a}{Z}$, де O_a - сума оборотних активів.
7. В якості інтегрального показника який характеризує ефективність інноваційної діяльності підприємства може бути використано коефіцієнт результативності роботи (r)

$$r = \frac{R_c}{\sum_1^n Q_i - \sum_1^n (N_2 - N_1)}$$

де R_c - сумарні затрати по закінченим роботам які прийняті для серійного освоєння; Q_i - фактичні затрати на НДДКР за i-рік; n- число років періоду, що аналізується; N_2 - незавершене виробництво на початок періоду, що аналізується у вартісному вираженні; N_1 - теж саме на кінець періоду який аналізується.

Впровадження новизни може дати такі види ефекту:

- економічний;
- науково-технічний;
- соціальний;
- екологічний.

Інноваційна діяльність не може здійснюватись без достатньо розвинутої інфраструктури. Дана інфраструктура (інноваційної діяльності) повинна складатися з двох основних систем, які повинні забезпечувати створення нововведень та сприяти їх більш швидкому впровадженню.

Такі інфраструктурні елементи повинні мати забезпечення фінансовими ресурсами, які необхідні для виконання своїх функцій. З цього витікає, що на стадії створення нововведення повинна бути особа, яка б зацікавилась у позитивному кінцевому результаті при його впровадженні. Така особа стане інвестором інноваційної діяльності.

Активність діяльності підприємств в сфері інновацій в сучасних умовах, в першу, чергу пов'язана з пошуком джерел та форм інвестування, які б

забезпечили збалансованість між витратами на інноваційні нововведення та фінансовими можливостями. В умовах сьогодення основними джерелами для інвестицій для багатьох вітчизняних підприємств є прибуток та амортизаційні відрахування.

В останній час успішна економічна діяльність в сфері інновацій залежить від ступеня залучення кредитних ресурсів банківських установ. Але сьогоденні механізми кредитування та досить високі процентні ставки за кредити не можуть сприяти залученню фінансових ресурсів до інноваційної сфери.

Як альтернатива, знаного поширення отримали нетрадиційні способи залучення кредитних ресурсів на інноваційну діяльність, а саме – лізинг, франчайзинг та форфейтинг.

Проблема розвитку інноваційної діяльності є досить актуальною, так як проблема підвищення ефективності виробництва постає перед кожною підприємницькою структурою

Головною метою державної інноваційної політики держави є створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій, виробництва та реалізації нових видів конкурентоздатної продукції. [4].

При цьому, державна політика в інноваційній сфері реалізується відповідно до Конституції України і складається із низки законів України «Про інноваційну діяльність», «Про інвестиційну діяльність», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», «Про спеціальну економічну зону «Яворів», «Про наукові парки» та інших нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини у цій сфері.

Висновок. Впровадження інновацій та систематичне ведення інноваційної діяльності підприємствами є необхідною умовою підвищення їх конкурентоспроможності. Це дає змогу суб'єктам господарювання збільшувати тривалість життєвого циклу свого існування та постійно підвищувати ефективність своєї діяльності. Але існує ряд перешкод, які стримують розвиток інноваційної діяльності на українських підприємствах: слабка мотивація інноваційної діяльності та недостатня урегульованість законодавчої бази і її неузгодженість; високий рівень непередбачуваності результатів інноваційної діяльності; нестабільна політична та економічна ситуація в країні; значний рівень ізоляваності від потенційних зарубіжних партнерів; недостатність державної підтримки інноваційної діяльності на підприємствах; відсутність значної кількості висококваліфікованого персоналу високотехнологічних і наукоємних виробництв.

Список використаних джерел

1. Грозна В.В. Підвищення конкурентоспроможності економіки України як передумова співробітництва з ЄС. // Актуальні проблеми економіки, 2006, 11(29): с. 130-134.
2. Завлін П.Н. Оценка эффективности инноваций / П.Н.Завлин, А.В, Васильев.-СПБ.: Бизнес-пресса, 2008.-216 с.
3. Фатхутдинов Р.А. Производственный менеджмент: учеб.- 3-е изд., перер. и доп. –М: Дашков и Ко, 2009. -472с.
4. Закон України «Про інноваційну діяльність»[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

Кириченко С.А.

старший преподаватель, НТУУ «КПИ»

Гавриш Ю.

студентка ФММ НТУУ «КПИ»

**ПОВЫШЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ
ЧЕРЕЗ ИННОВАЦИОННУЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ**

Исследуется влияние инновационной деятельности на повышение конкурентоспособности предприятий. Определены основные причины низкого восприятия инновационных процессов, выделены показатели оценки эффективности инновационной деятельности.

Ключевые слова: инновация, инновационная активность, инновационная деятельность, инвестиции, инвестиционная деятельность, конкурентоспособность, новации, предприятие, эффективность, лизинг, форфейтинги франчайзинг.

Kyrychenko S.O., Gavrish I.

IMPROVING COMPETITIVENESS THROUGH INNOVATION

Examines the impact of innovation to improve the competitiveness of enterprises. The main reasons for the low perception of innovation, selected indicators to assess the effectiveness of innovation.

Keywords: innovation, innovation activity, innovation, investment, investment, competitiveness, innovation, enterprise, efficiency, leasing, forfeiting and franchising.

Клименко О.В.

доцент, канд. фіз.-мат. наук НТУУ «КПІ»

Березовська Т.М.

студентки ФММ НТУУ «КПІ»

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ФОНДОВОГО РИНКУ ТА ЇХ ВПЛИВ НА НАЦІОНАЛЬНУ ЕКОНОМІКУ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

У статті досліджено інноваційні процеси на фондовому ринку, визначено їх вплив на національну економіку в контексті сучасної моделі розвитку України.

Ключові слова: інновації, фондовий ринок, цінні папери, інноваційний розвиток, національна економіка.

Вступ. В умовах формування ринкових відносин велике значення для регулювання національної економіки та раціонального перерозподілу інвестиційних ресурсів має розвиток фондового ринку в Україні, який значною мірою залежить від соціально-економічних змін в країні як передумов для розширення його послуг. У зв'язку з цим виникає проблема більш дійового функціонування фондового ринку в напрямку підвищення його ролі в інвестиційно-інноваційному розвитку виробництва, зокрема інвестиційно-інноваційній діяльності акціонерних товариств та їх участі в ресурсному забезпеченні розвитку економіки [1]. Дослідженню питань цінних паперів і фінансового ринку присвячені роботи І.А. Бланка, І.Л. Сазонца, А.А. Пересади, У.Ф. Шарпа та ін. Сфері вивчення ринку похідних цінних паперів присвячені роботи Л.О. Примостки, О.М. Сохацької та ін.

Дослідженню проблем фондового ринку України та його інноваційних процесів присвячені роботи В.С. Загорського, Ю.Я. Кравченко, О.М. Мозгового, В.М. Шелудько й ін. Але при цьому розвиток фондового ринку України не стоїть на місці, змінюється його структура, ступінь впливу на економіку країни, з'являються нові проблеми його розвитку, які вимагають рішення. Закордонні й українські науковці постійно приділяли увагу дослідженню питання стану фондового ринку, його взаємозв'язкам із процесами, що відбуваються в економіці країни, питанням інвестування, фінансів, грошового обігу капіталу. Незалежно від того, який з перерахованих аспектів розглядає автор, він прямо або опосередковано розглядає тематику функціонування ринку цінних паперів.

Постановка задачі. Мета статті – проаналізувати інноваційні процеси на фондовому ринку, визначити їх вплив на національну економіку в контексті сучасної моделі розвитку України.